

una ferida al garró allà on els altres dirien *trencar-se el turmell* (sembla que aquest no és inoït quan es tracta de la protuberància: *una colp al turmell, dislocar-se un turmell*); «vore-li el garró a una dona», «ensenyar el garró», «tenir el garró brut», «tenir bon garró, o garró gros»; «hi ha molt de fang: t'embrutaràs els garrons del pantaló»; «les dones, per passar el carrer, s'han de pujar els garrons de les faldes o sinagües, perquè hi ha fang». Sembla que també ho usen per 'taló del peu i del calçat': «no sé com calciga este xiquet que trenca totes les sabates pel garró», «unes sandàlies sense garró», «xafar-li el garró al qui va davant». En fi és la part inferior de la cama dels animals: «trencar-li el garró a una ovella perquè no s'escape, a la porta del matador», «el garró del pernil està ple de vinces», J. Giner i March (1955). L'àrea del mot es continua per l'Alt Aragó: «meter la pata hasta el garrón» anoto a Escarrilla (1965).

Garroner 'garrell amb els genolls endins' pall. (Areu, Farrera, 1933). *Garronada*. *Garró* 'borró' i *garronar* 'borronar', V. BORRA. *Garronejar*, V. *garona*. *Garronut*. *Desgarronar* 'estalonar, llevar del taló', val.: el qui li fafen el taló o garró quan va davant es plany: «m'has desgarronat l'espardenya», J. G. M., 1955; a la banda d'Alacant *esgarronar* 'estalonar' (*Canyissaes*, p. 24), igual a Eiv. («*esg.*: pisar los talones», Pz-Cabr.); *esgarronyar* amb contaminació d'*esgarranyar*, *esgarrinyar*. *Engarronar*; *engarronada*. Regressió de *garró* és *garro* 'cuixot del porc', NE. del Princ. (Amades, *Pastors*, BRAE XIX, 148; *AlcM*); a Cadaqués ho sento per a una part del pernil o adjacent: «vaig anarhi perquè em vengués un tall de *gârû* del porc, per menjar-m'hi els mongets» (1958) (Moll sembla usarho com a cosa pròpia en AORBB III, 29, s. v. val. *ali-fac*, però potser era err. tip.) (no sembla que sigui això *los garres* de Tederic citat supra).

Garrell [Lab. 1839]: «qui té les cames tortes emvers endins; *zâmbigo*, *zambo*, *zancajoso*: vatius»; «invençió de *garrellas* per semblar com las demés», mj. segle XIX, *Tamboriner del Fluvià*; «un cop hi havia un rei, un rei que tortejava, / i això talament l'enfadava, / que, de vegades, cap no 'l podia acostar / --- / ja que torteja el rei, tots vos cal tortejar, / veureu que això li agradarà. / —Això rai: provarem! —Se'n tornen al palaci. / I arreu, tres o quatre d'ells / se posen a matxar com si eren *garrells* / --- / l'endemà ja tothom a la Cort tortejava / ---», Saisset (*Catal. d. R.*, 133); usual fins a l'extrem NO. i a Tor de Vall Ferrera insisteixen que solament s'aplica «al qui té les cames tortes cap endintre».

Garrell en rigor és mot peculiar al català; car sense ser del tot estrany a la llengua d'oc, allí no coincideix bé pel sentit ni la forma: prov. *garèu*, llgd. *garèl* amb *-r*- simple (*garèl* només Carcí) i allí vol dir «pied-bot; boîteux, tors, -se, qui tourne les souliers, qui les écule» (*TdF*); cosa que ja comença a la mateixa frontera lingüística: a Vingrau pronuncien *garèl* amb *-r*- simple i m'ho defineixen «tordu» (id. Alibert, *Gram. Occitana*; cf. alguna dada en Sainéan, *BhZRPb.* x, 10, però a tort ho vol derivar d'un nom del porc). En lloc

d'això a l'Ebre *garrós* (*AlcM*) i a l'Alt Aragó *garroso*: «*ïse* hombre qué *garroso* yé», Bielsa, aplicat a homes i animals que tinguin les cames de forma cóncava» (1965). *Garrellejar*; *garrelleria*.

Amb aquest sentit es diu *garrut* [Lab. 1839] a la meitat Sud del Princ. i gran part del P. Val., i ja ho usa amb aquest sentit la Manescalía de Díez aplicant-ho als cavalls, fi S. xv; segons la cobla tòpica de la Conca de B.: «Mare de Déu del Tallat - vós que esteu aquí tan alta, / a la vista de l'Urgell, - de la Conca i la Segarra / --- / a Solivella les bruixes - d'hon surten les pedregades, / a Blancafort los *garruts*: - porten la cama girada, / a Esplugas ---», MilàF (*Romillo*, 390.6).

«Li deien el *Garrut* perquè aquell home tenia un fill que estava *garût*» (i m'expliquen que vol dir cast. *zambo*, cat. *garrell*, Vall d'Uixó, 1961). El significat propi no és tan clar en l'ús com a ètnic que se'n fa en alguns pobles del P. Val. (a Massalfassar, p. ex., 1962), car a certs llocs significa 'brut de peus o garrons' [Manacor, *AlcM*]: «Els *garruts* de la Vall de Çeta: s'aplica com un mòt burlesc als habitants de Fageca, Tollos i Famorca, de dita vall: Els *garruts* del Vall de Çeta / són bons a carta cabal, / però els turmells duen bruts / y parlen també molt mal», MGadea (*T. del Xè* I, 97). D'altra banda a Mallorca (*DAG*, *AlcM*), vol dir 'adult', 'crescut, fort', 'experimentat' (*BDLC* x, 486; xi, 54): «la sinèrès en mots com *desgraciat* és perdonable en una bona senyora com Na Gili, que no tenia cap pretensió; quins mereixen més blasme són els nostres poetes *garruts*, qu'haurien de sebre una mica millor la prosòdia catalana», *BDLC* vii, 47.

Garrejar 'agitar les cames un animal': maestr. «dins la espessa polseguina, / després del xoc, no es veu bellugar res. / Mes pronte s'aclarix la terbolina, / i ai! —fa la gent—, un garret veent només / dels ginets i cavalls: aquests *garrejen* / volent-se alçar, renills fent de dolor / ---», GaGirona (*Seidia*, 155). En l'acc. 'anar poc o molt a la deriva una nau fondejada' no m'és coneguda de Sant Pol de Mar, crec que s'usa vora els grans ports (*AlcM*) i a Cadaqués (versos de l'Avi Firmo, 1974, 59c, 125c) i Lab. 1839 registra *garrar*, i el *DAG*. *garrejar* (Val.): sembla ser adaptació del castell. *garrear*, *garrar* [segon quart S. xv]; veg. *DCEC* (690a46ss., cf. 688b6ss. i n. 6), en el qual potser col·laboraren el *garra* cèltic (no absent de Portugal) i el castellano-aràbic, potser amb predomini d'aquest.

Garreta. De GARROT, que en la major part de les seves accs. sembla tenir etimologia a part, en parlarem separatament, però alhora havia existit com a derivat de *garra* de les persones i del cavall: *garrot de braç*, *DAG*, «braç o cama de molta gruixa» (*AlcM*, § 6), «part del coll del cavall» (*BDC* xxii, 147; *AlcM*, § 7), i crec que no sempre en el cavall fou el coll: *garrot* en oc. ant. consta com «Widerist» en un text roergat de c. al S. xiii, on hom desdenya de «prendre le rousin du consul Azam, parce qu'il était *nafrat sur lo garrot e mal adobat*» (*PSW* iv, 74b), ço que implica que no podia caminar.

D'aquí *garrotera*, nom antic de les lligacames, entre elles les de dones: «posar-se al coll cascavells, e es-